Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
NICHOLASA EMILIOUJA,
predstavljeni 4. maja 2023 [1]

Zadeva C-819/21

Staatsanwaltschaft Aachen,
ob udeležbi
M. D.

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Landgericht Aachen (deželno sodišče v Aachnu, Nemčija))

„Predhodno odločanje – Okvirni sklep 2008/909/PNZ – Pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah – Zaporna kazen, izrečena v državi članici, v kateri pravosodni sistem po mnenju sodišča izvršitvene države članice ne zagotavlja več pravice do poštenega sojenja – Možnost zavrnitve izvršitve tuje sodne odločbe“

I. Uvod

1. M. D. je poljski državljan, ki ga je Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (okrajno sodišče v Szczecin-Prawobrzeżeju, Poljska) obsodilo na zaporno kazen šestih mesecev. Isto sodišče je nato prvotno odložitev te kazni preklicalo, Sąd Okregowy Szczecin (okrožno sodišče v Szczecinu, Poljska) pa je za izvršitev navedene kazni izdalo evropski nalog za prijetje (v nadaljevanju: ENP), na podlagi katerega je bil M. D. prijet v Nemčiji. Vendar so nemški organi izvršitev tega ENP zavrnili, ker je bilo običajno prebivališče M. D. v Nemčiji. Pristojno poljsko sodišče je zato od nemških organov zahtevalo, naj v skladu z ureditvijo, določeno z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ, izvršijo kazen, izrečeno M. D. [2]

2. Landgericht Aachen (deželno sodišče v Aachnu, Nemčija), ki je predložitveno sodišče v obravnavani zadevi, želi izvedeti, ali lahko tako zahtevo zavrne glede na razmere, nastale zaradi spornih pravosodnih reform na Poljskem, na podlagi katerih je bilo izdanih več sodb Sodišča. Predložitveno sodišče zaradi teh razmer dvomi, ali je mogoče šteti, da je pravica M. D. do poštenega sojenja zagotovljena v okviru, v katerem po mnenju predložitvenega sodišča splošne pomanjkljivosti vplivajo na pravno državo in zahtevo po neodvisnosti sodstva navedene države članice.

[1] Jezik izvirnika: angleščina.

[2] Okvirni sklep Sveta z dne 27. novembra 2008 o uporabi načela vzajemnega priznavanja sodb v kazenskih zadevah, s katerimi so izrečene zaporne kazni ali ukrepi, ki vključujejo odvzem prostosti, za namen njihovega izvrševanja v Evropski uniji (UL 2008, L 327, str. 27), kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009 (UL 2009, L 81, str. 24) (v nadaljevanju: Okvirni sklep 2008/909).

3. Predložitveno sodišče natančneje sprašuje, ali je za ureditev vzajemnega priznavanja, določeno z Okvirnim sklepom 2008/909, mogoče uporabiti sodno prakso Sodišča v zvezi z Okvirnim sklepom o ENP,[3] v skladu s katero je mogoče izvršitev takega naloga izjemoma zavrniti – iz razlogov, ki presegajo tiste, ki so izrecno določeni v tem sklepu – kadar se po dvofaznem preizkusu (katerega narava bo obrazložena in obravnavana v teh sklepnih predlogih) zdi, da bi taka izvršitev povzročila dejansko nevarnost kršitve temeljne pravice do poštenega sojenja, ki je zagotovljena s členom 47, drugi odstavek, Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).[4] V zvezi s tem želi predložitveno sodišče pojasnila glede pogojev, pod katerimi je treba izvesti tak preizkus, in ustreznega trenutka, glede na katerega ga je treba izvesti.

II. Pravni okvir

4. Člen 47, drugi odstavek, prvi stavek, Listine določa, da ima „[v]sakdo […] pravico, da o njegovi zadevi pravično, javno in v razumnem roku odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče“.

5. Člen 3(4) Okvirnega sklepa 2008/909 določa, da ta „ne spreminja obveznosti, ki izhajajo iz spoštovanja temeljnih pravic in temeljnih pravnih načel iz člena 6 [PEU]“.

6. V členu 4(1), od (a) do (c), tega okvirnega sklepa so naštete tri različne kategorije držav članic izvršiteljic, ki se jim lahko posreduje zahteva za priznanje sodbe in izvršitev kazenske sankcije. To so (a) država članica državljanstva obsojene osebe, v kateri živi; ali (b) država članica državljanstva, čeprav to ni država članica, v kateri živi, v katero bo obsojena oseba izgnana na podlagi ukrepa izgona ali prisilne odstranitve, ki je sestavni del sodbe, sodne ali upravne odločbe, ali katerega koli drugega ukrepa, ki je posledica sodbe, potem ko bo zanjo izvrševanje kazenske sankcije prenehalo, ali (c) katera koli druga država članica, ki ni država članica iz točk (a) ali (b), katere pristojni organ soglaša s posredovanjem sodbe in potrdila.

7. Člen 8(1) določa, da „[p]ristojni organ v državi izvršiteljici v skladu s postopkom iz člena 5 prizna sodbo, posredovano v skladu s členom 4, in nemudoma sprejme vse potrebne ukrepe za izvršitev kazenske sankcije, razen če se odloči, da se bo skliceval na enega od razlogov za nepriznanje in neizvršitev iz člena 9“.

8. V členu 9(1), od (a) do (l), Okvirnega sklepa 2008/909 so našteti razlogi, na podlagi katerih lahko „[p]ristojni organ države [članice] izvršiteljice […] zavrne priznanje sodbe in izvršitev kazenske sankcije“.

III. Dejansko stanje, nacionalni postopek in vprašanja za predhodno odločanje

9. M. D. je poljski državljan z običajnim prebivališčem v Nemčiji. Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (okrajno sodišče v Szczecin-Prawobrzeżeju) ga je 7. avgusta 2018 obsodilo na pogojno kazen odvzema prostosti za šest mesecev z odložitvijo izvršitve kazni (v nadaljevanju: prvotna sodba). M. D. na sojenju ni bil navzoč.

[3] Okvirni sklep Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 34), kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009 (UL 2009, L 81, str. 24) (v nadaljevanju: Okvirni sklep o ENP).

[4] Glej zlasti sodbo z dne 25. julija 2018, Minister for Justice and Equality (Pomanjkljivosti v pravosodnem sistemu) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, v nadaljevanju: sodba Minister for Justice and Equality (Pomanjkljivosti v pravosodnem sistemu)).

10. Isto sodišče je s sklepom z dne 16. julija 2019 preklicalo odložitev in odredilo izvršitev zaporne kazni.

11. Generalstaatsanwaltschaft Köln (generalno državno tožilstvo v Kölnu, Nemčija) je 17. decembra 2020 odločilo, da ne bo izvršilo ENP, ki ga je izdalo Sąd Okregowy Szczecin (okrožno sodišče v Szczecinu), ker ima M. D. običajno prebivališče v Nemčiji in je ugovarjal predaji poljskim organom. [5]

12. Sąd Okregowy Szczecin (okrožno sodišče v Szczecinu) je 26. januarja 2021 Generalstaatsanwaltschaft Berlin (generalno državno tožilstvo v Berlinu, Nemčija) poslalo overjeno kopijo prvotne sodbe skupaj s potrdilom iz člena 4 Okvirnega sklepa 2008/909 za namene izvršitve izrečene zaporne kazni. Navedena dokumenta sta bila posredovana krajevno pristojnemu Staatsanwaltschaft Aachen (državno tožilstvo v Aachnu, Nemčija).

13. Državno tožilstvo v Aachnu je po tem, ko je zaslišalo M. D. in presodilo, da so pogoji za izvršitev zaporne kazni izpolnjeni, Landgericht Aachen (deželno sodišče v Aachnu) pozvalo, naj izvrši prvotno sodbo v povezavi s sklepom o odložitvi izvršitve kazni in izreče zaporno kazen šestih mesecev.

14. Vendar se predložitveno sodišče sprašuje, ali lahko priznanje zadevnih sodnih odločb in izvršitev izrečene kazni zavrne glede na to, da je po njegovem mnenju na podlagi objektivnih, zanesljivih, natančnih in ustrezno posodobljenih informacij o razmerah v poljskem sodstvu mogoče domnevati, da razmere ob sprejetju prvotne sodbe in sklepa o preklicu pogojne obsodbe niso bile (in še vedno niso) združljive z načelom pravne države iz člena 2 PEU in zahtevo po neodvisnosti sodstva, ki je v skladu s členom 47, drugi odstavek, Listine, bistvo temeljne pravice M. D. do poštenega sojenja.

15. V tem okviru se predložitveno sodišče sklicuje na predlog Komisije o ugotovitvi očitnega tveganja hujše kršitve načela pravne države v Republiki Poljski [6] ter na sodno prakso Sodišča [7], Evropskega sodišča za človekove pravice in nacionalnih sodišč v zvezi z neodvisnostjo poljskega sodstva. Opozarja tudi na več primerov, v katerih so poljski organi menili, da niso zavezani spoštovanju primarnosti prava Unije.

16. V teh okoliščinah je Landgericht Aachen (deželno sodišče v Aachnu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali lahko sodišče izvršitvene države članice, ki je pristojno za odločitev o razglasitvi izvršljivosti, na podlagi člena 3(4) [Okvirnega sklepa 2008/909] v povezavi s členom 47, drugi odstavek, [Listine] zavrne priznanje sodbe druge države članice in izvršitev kazenske sankcije,

[5] V predložitveni odločbi je navedeno, da je ta odločitev temeljila na členu 83b(2), [točka 2] Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (zakon o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah). Iz tega izhaja – kot prav tako ugotavlja Komisija – da obravnavani položaj spada v člen 4(6) Okvirnega sklepa o ENP. Ta določba omogoča zavrnitev izvršitve ENP, izdanega zaradi izvršitve zaporne kazni, kadar se oseba, za katero je izdan nalog, nahaja v izvršitveni državi članici ali je državljan ali prebivalec te države in se ta država zaveže, da bo kazen izvršila v skladu s svojim notranjim pravom.

[6] Predlog Evropske komisije za sklep Sveta o ugotovitvi očitnega tveganja hujše kršitve načela pravne države v Republiki Poljski (COM(2017) 835 final).

[7] Sodbe Minister for Justice and Equality (Pomanjkljivosti v pravosodnem sistemu); z dne 5. novembra 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost splošnih sodišč) (C-192/18, EU:C:2019:924); z dne 19. novembra 2019, A. K in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča) (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, EU:C:2019:982); z dne 2. marca 2021, A. B. in drugi (Imenovanje sodnikov vrhovnega sodišča – Pravno sredstvo) (C-824/18, EU:C:2021:153); z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike) (C-791/19, EU:C:2021:596); in z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi (od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931), ter še nerešena zadeva C-204/21, Komisija/Poljska.

izrečene s to sodbo, v skladu s členom 8 [Okvirnega sklepa 2008/909], kadar obstajajo razlogi za domnevo, da so bile razmere v tej državi članici ob izdaji odločbe, ki jo je treba izvršiti, oziroma poznejših odločb, povezanih s to odločbo, nezdružljive s temeljno pravico do poštenega sojenja, ker pravosodni sistem kot tak v tej državi članici ni več v skladu z načelom pravne države iz člena 2 PEU?

2. Ali lahko sodišče izvršitvene države članice, ki je pristojno za odločitev o razglasitvi izvršljivosti, na podlagi člena 3(4) [Okvirnega sklepa 2008/909] v povezavi z načelom pravne države iz člena 2 PEU zavrne priznanje sodbe druge države članice in izvršitev kazenske sankcije, izrečene s to sodbo, v skladu s členom 8 [Okvirnega sklepa 2008/909], kadar obstajajo razlogi za domnevo, da pravosodni sistem v tej državi članici ob odločanju o razglasitvi izvršljivosti ni več v skladu z načelom pravne države iz člena 2 PEU?

3. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen:

ali je treba, preden se na podlagi člena 3(4) [Okvirnega sklepa 2008/909] v povezavi s členom 47, drugi odstavek, [Listine] zavrne priznanje sodbe sodišča druge države članice in izvršitev kazenske sankcije, izrečene s to sodbo, ker obstajajo razlogi za domnevo, da so razmere v tej državi članici nezdružljive s temeljno pravico do poštenega sojenja, ker pravosodni sistem kot tak v tej državi članici ni več v skladu z načelom pravne države, v drugi fazi preveriti, ali so razmere, nezdružljive s temeljno pravico do poštenega sojenja, v zadevnem postopku konkretno škodovale obsojencu(-em)?

4. Če je odgovor na prvo in/ali drugo vprašanje nikalen v smislu, da za odločitev, ali so razmere v državi članici nezdružljive s temeljno pravico do poštenega sojenja, ker pravosodni sistem kot tak v tej državi članici ni več v skladu z načelom pravne države, niso pristojna sodišča držav članic, ampak Sodišče Evropske unije:

ali je bil pravosodni sistem v Republiki Poljski 7. avgusta 2018 in/ali 16. julija 2019 oziroma ali je pravosodni sistem v Republiki Poljski v sedanjem času v skladu z načelom pravne države iz člena 2 PEU?“

17. Pisna stališča so predložile nizozemska in poljska vlada ter Evropska komisija. Ti intervenientki sta tudi odgovorili na vprašanje, ki jima ga je postavilo Sodišče.

IV. Analiza

18. Predložitveno sodišče želi s svojimi štirimi vprašanji izvedeti, ali in v kakšnih okoliščinah lahko izjemoma, iz razlogov, ki presegajo tiste, ki so v ta namen izrecno določeni v Okvirnem sklepu 2008/909, zavrne priznanje sodbe, ki mu je posredovana zaradi izvršitve zaporne kazni v skladu z ureditvijo, določeno v tem sklepu, kadar bi uporaba te ureditve v bistvu pomenila dopustitev predhodne kršitve pravice do poštenega sojenja. Ta kršitev je po mnenju predložitvenega sodišča posledica splošnih pomanjkljivosti, ki vplivajo na neodvisnost sodstva odreditvene države članice, zaradi česar navedene pravice ni mogoče ustrezno zagotoviti.

19. Na začetku svoje analize bom najprej navedel uvodne ugotovitve o okviru in vsebini predložitvene odločbe (A). Nato bom preučil postavljena vprašanja, tako da bom najprej obravnaval nenapisani razlog za izjemno zavrnitev izvršitve ENP, ki ga je Sodišče razvilo v okviru Okvirnega sklepa o ENP in ki je podlaga za ta predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki se

konkretno nanaša na Okvirni sklep 2008/909 (B). Nato bom presodil, ali in v kolikšni meri je navedeni nenapisani razlog mogoče prenesti na ta instrument, ki je še eno orodje pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah znotraj Evropske unije, v zvezi s katerim je to vprašanje Sodišču prvič postavljeno (C). Nazadnje bom obravnaval vprašanje, kateri je ustrezni trenutek, na podlagi katerega je treba uporabiti nenapisani in izjemni razlog (D).

A. Uvodne ugotovitve glede okvira in vsebine predložitvene odločbe

20. Kot je že bilo navedeno, se ta predlog za sprejetje predhodne odločbe nanaša na uporabo Okvirnega sklepa 2008/909. Ta instrument spada v okvir območja svobode, varnosti in pravice, ki ga ureja načelo vzajemnega priznavanja in temelji na medsebojnem zaupanju, ki ga morajo imeti države članice v kazenskopravnih sistemih drugih držav članic.[8] Če povzamem, to medsebojno zaupanje zahteva, da vsaka država članica domneva, da vse druge države članice spoštujejo pravo Unije, vključno s temeljnimi pravicami, ki jih to zagotavlja.[9]

21. Iz teh kratkih ugotovitev izhaja, da Okvirni sklep 2008/909 urejajo ista splošna temeljna načela kot, kolikor je to upoštevno v obravnavani zadevi, Okvirni sklep o ENP.[10]

22. Kot bom podrobneje pojasnil, ta okvirni sklep temelji na obveznosti izvršitve ENP ob upoštevanju samo izčrpno navedenih razlogov za zavrnitev. Sodišče je obenem jasno navedlo, da zadevna oseba zaradi izvršitve ENP ne sme biti izpostavljena resnični nevarnosti kršitve katere od njenih temeljnih pravic, zagotovljenih z Listino, prav tako – kot je bilo ugotovljeno pozneje – njegova izvršitev ne more dopuščati določenih kršitev, do katerih je že prišlo. Sodišče je za preprečitev uresničitve takih položajev izoblikovalo dodaten nenapisan razlog za zavrnitev izvršitve ENP, ki pa ga je mogoče uporabiti samo v izrednih okoliščinah.

23. Da bi ugotovilo, ali take okoliščine obstajajo, je Sodišče razvilo dvofazni preizkus, ki ga morajo uporabljati ustrezni nacionalni pristojni organi. Povedano na kratko, v tem preizkusu je treba v *prvi* fazi ugotoviti, ali v državi članici izdajateljici obstajajo sistemske ali splošne pomanjkljivosti, ki lahko vplivajo na obravnavano temeljno pravico. Če je tako, je treba v *drugi* fazi preizkusa preveriti, ali te sistemske ali splošne pomanjkljivosti pomenijo resnično nevarnost kršitve obravnavane temeljne pravice oziroma ali so že občutno vplivale nanjo.

24. Menim, da predložitveno sodišče vprašanje, ali se zgoraj navedeni nenapisani razlog uporablja tudi v okviru tega okvirnega sklepa, postavlja zaradi podobnosti načel, na katerih temelji pravosodno sodelovanje v skladu z Okvirnim sklepom o ENP na eni strani in Okvirnim sklepom 2008/909 na drugi strani. Hkrati menim, da predložitveno sodišče zaradi nekaterih razlik med tema instrumentoma sprašuje, ali se ta razlog uporablja pod enakimi pogoji.

25. Predložitveno sodišče poleg glavnega in implicitnega vprašanja v zvezi z uporabo nenapisanega razloga za izjemno zavrnitev izvršitve ENP, ki ga je Sodišče izoblikovalo v sodni praksi v zvezi z Okvirnim sklepom o ENP, izrecno ali implicitno postavlja štiri konkretna vprašanja, ki jih je mogoče predstaviti kot sledi.

[8] Glej v tem smislu mnenje 2/13 (Pristop Evropske unije k EKČP) z dne 18. decembra 2014 (EU:C:2014:2454, točka 191 in navedena sodna praksa).

[9] Glej na primer sodbo z dne 22. februarja 2022, Openbaar Ministerie (Z zakonom ustanovljeno sodišče v odreditveni državi članici) (C-562/21 PPU in C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, točki 40 in 41 ter navedena sodna praksa, v nadaljevanju: sodba Openbaar Ministerie (Z zakonom ustanovljeno sodišče v odreditveni državi članici)).

[10] V okviru Okvirnega sklepa 2008/909 glej v tem smislu uvodno izjavo 5 in obvestilo Komisije – Priročnik o premestitvi obsojenih oseb in zapornih kaznih v Evropski uniji (UL 2019, C 403, str. 2), točka 1.2.

26. Prvič, sprašuje se, ali je dvofazni preizkus, ki ga zahteva zadevni nenapisani in izjemni razlog, mogoče omejiti na prvo fazo ali pa je treba izvesti tudi drugo fazo in preveriti, ali so ugotovljene pomanjkljivosti v zvezi z neodvisnostjo sodstva odreditvene države članice vplivale na temeljno pravico M. D. do poštenega sojenja, preden zavrne izvršitev sodbe te druge države članice (tretje vprašanje v povezavi s prvim in drugim vprašanjem).

27. Drugič, predložitveno sodišče v konkretnih okoliščinah obravnavane zadeve dvomi o trenutku, za katerega je treba opraviti navedeni preizkus: ali je to datum, ko je bila izdana prvotna sodba, s katero je bila izrečena kazenska sankcija, datum, ko je bila preklicana odložitev izvršitve kazni (prvo vprašanje) ali pa datum, ko mora izvršitveni organ odločiti glede priznanja sodbe in izvršitve kazenske sankcije (drugo vprašanje).

28. Nazadnje, predložitveno sodišče ni prepričano, ali mora razmere v sodstvu odreditvene države članice presojati nacionalno sodišče ali pa gre za vprašanje o „razlagi Pogodb“, ki je pridržano Sodišču. V zadnjenavedenem primeru se predložitveno sodišče sprašuje, ali je bil pravosodni sistem na upoštevne datume v skladu z načelom pravne države (četrto vprašanje).

29. V naslednjih razdelkih teh sklepnih predlogov bom ta vprašanja obravnaval skupaj, in sicer tako, da bom, prvič, spomnil na nastanek nenapisanega razloga za izjemno neizvršitev ENP, nato pa preučil, drugič, ali se uporablja za Okvirni sklep 2008/909 in pod kakšnimi pogoji, ter, tretjič, njegov ustrezen časovni okvir.

B. Nenapisani razlog za izjemno zavrnitev izvršitve ENP

30. Sodišče je nenapisani razlog za izjemno zavrnitev izvršitve ENP uvedlo v sodbi Aranyosi in Căldăraru,[11] v kateri se je štelo, da je predaja zadevnih oseb povezana s tveganjem, da bodo te osebe izpostavljene kršitvi absolutne prepovedi nečloveškega ali ponižujočega ravnanja[12] glede na sistemske pomanjkljivosti, kar zadeva razmere v zaporih v odreditveni državi članici.

31. V tem okviru je Sodišče opozorilo, da so države članice načeloma zavezane izvršiti ENP,[13] razen v primeru razlogov za obvezno in fakultativno zavrnitev izvršitve, ki so izčrpno določeni v členih 3, 4 in 4a Okvirnega sklepa o ENP. V obravnavanem položaju se ni uporabljal nobeden od razlogov iz teh določb. Vendar je Sodišče ugotovilo, da je izvršitev ENP v izrednih okoliščinah mogoče zavrniti tudi, kadar so, *prvič*, ugotovljene sistemske ali splošne pomanjkljivosti, ki lahko vplivajo na varstvo zadevne temeljne pravice, in je, *drugič*, mogoče utemeljeno domnevati, da bo oseba, za katero je bil izdan ENP, v primeru predaje izpostavljena resnični nevarnosti kršitve svoje zadevne temeljne pravice.[14]

32. Sodišče je uporabo tega nenapisanega razloga za izjemno zavrnitev izvršitve ENP in dvofaznega preizkusa, na katerem temelji, potrdilo v sodbi Minister for Justice and Equality (Pomanjkljivosti v pravosodnem sistemu) v zvezi s temeljno pravico do poštenega sojenja pred neodvisnim sodiščem, kot je določena v členu 47, drugi odstavek, Listine. Iz te sodbe izhaja, da lahko izvršitveni pravosodni organ izvršitev ENP zavrne, kadar, *prvič*, na podlagi objektivnih, zanesljivih, natančnih in ustrezno posodobljenih podatkov v zvezi z delovanjem pravosodnega

[11] Sodba z dne 5. aprila 2016, Aranyosi in Căldăraru (C-404/15 in C-659/15 PPU, EU:2016:198, v nadaljevanju: sodba Aranyosi in Căldăraru).

[12] Določene v členu 4 Listine.

[13] Kot je določeno v členu 1(2) Okvirnega sklepa o ENP.

[14] Sodba Aranyosi in Căldăraru, točki 94 in 104. Glej tudi sodbi z dne 25. julija 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Pogoji prestajanja zapora na Madžarskem) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589), in z dne 15. oktobra 2019, Dorobantu (C-128/18, EU:C:2019:857).

sistema v odreditveni državi članici ugotovi, da glede na neobstoj neodvisnosti sodstva v tej državi članici, ki je posledica sistemskih ali splošnih pomanjkljivosti, obstaja resnična nevarnost kršitve temeljne pravice do poštenega sojenja, in kadar, *drugič*, v konkretnih okoliščinah obravnavane zadeve obstajajo resni in utemeljeni razlogi za prepričanje, da bo za osebo, za katero je izdan nalog, v primeru predaje obstajala ta nevarnost.[15]

33. Sodišče je v sodbah Openbaar Ministerie (Neodvisnost odreditvenega pravosodnega organa)[16] in Openbaar Ministerie (Z zakonom ustanovljeno sodišče v odreditveni državi članici)[17] potrdilo, da je, kadar je nacionalno sodišče prepričano, da je prvi pogoj iz dvofaznega preizkusa izpolnjen, *še vedno* treba izvesti tudi drugo fazo in presoditi konkretne okoliščine položaja.

34. Poleg tega, medtem ko so se za uporabo nenapisanega razloga za izjemno zavrnitev izvršitve ENP in zlasti za drugo fazo preizkusa, na kateri temelji, prvotno upoštevale dejanske okoliščine, zaradi česar je bilo treba preučiti samo *predvideno* kršitev zadevne temeljne pravice („resnična nevarnost“), pa je Sodišče pojasnilo, da se ta razlog uporablja tudi za položaje, pri katerih obstajajo indici za *preteklo* kršitev (v katerih je bil zadevni ENP izdan za izvršitev zaporne kazni, izrečene v kazenskem postopku, na katerega so občutno vplivale ugotovljene sistemske ali splošne pomanjkljivosti v zvezi z neodvisnostjo sodstva odreditvene države članice).[18]

C. Nenapisani razlog za izjemno zavrnitev izvršitve ENP in Okvirni sklep 2008/909

35. Pred preučitvijo glavnega vprašanja, ali se nenapisani razlog za izjemno zavrnitev izvršitve ENP smiselno uporablja tudi za Okvirni sklep 2008/909 (2), bom izrazil mnenje o tem, ali je taka preučitev sploh upoštevna za položaj v postopku v glavni stvari. Upoštevna bi namreč morala biti samo, če je predložitveno sodišče v položaju, v katerem je s pravno ureditvijo navedenega instrumenta naložena *obveznost* priznanja sodbe in izvršitve zadevne kazenske sankcije (1).

1. Obstoj obveznosti priznanja sodbe in izvršitve kazenske sankcije

36. Naj spomnim, da je bil nenapisani razlog za izjemno zavrnitev izvršitve ENP izoblikovan za to, da se prepreči resnična nevarnost kršitve nekaterih temeljnih pravic, ki so varovane z Listino (ali da se prepreči poznejše dopuščanje take kršitve), kar, če se ugotovi potreba po tem, pomeni izjemo od *obveznosti* izvršitve ENP.

37. Zato je za to, da bi bil ta razlog upošteven v okviru Okvirnega sklepa 2008/909, treba ugotoviti, da je izvršitveni organ v položaju, v katerem mora priznati sodbo, ki mu je bila posredovana, in izvršiti kazen, ki je izrečena s to sodbo. Vendar taka obveznost ne nastane v vseh primerih, ki so zajeti s tem instrumentom.

38. V tem instrumentu se namreč razlikuje med različnimi položaji, ki so odvisni od razmerja med zadevno obsojeno osebo in državo članico, kateri je bila poslana zahteva za priznanje.

15 Sodba Minister for Justice and Equality (Pomanjkljivosti v pravosodnem sistemu) (točki 61 in 68).

16 Sodba z dne 17. decembra 2020, Openbaar Ministerie (Neodvisnost odreditvenega pravosodnega organa) (C-354/20 PPU in C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, zlasti točki 60 in 61, v nadaljevanju: sodba Openbaar Ministerie (Neodvisnost odreditvenega pravosodnega organa)).

17 Sodba Openbaar Ministerie (Z zakonom ustanovljeno sodišče v odreditveni državi članici) (točka 66).

18 Prav tam, točke 83, 86 in 102. Kot navaja nizozemska vlada, je bila ta sodba izdana po tem, ko je bila 30. decembra 2021 izdana predložitvena odločba v obravnavani zadevi. Vendar glej tudi sodbo Openbaar Ministerie (Neodvisnost odreditvenega pravosodnega organa), točka 68.

39. V skladu s členom 4(1) Okvirnega sklepa 2008/909 lahko odreditvena država članica zahtevo v ta namen naslovi na: (a) državo članico državljanstva obsojene osebe, v kateri živi; (b) državo članico državljanstva, čeprav to ni država članica, v kateri živi, v katero bo obsojena oseba po prestani kazni izgnana, ali (c) katero koli drugo državo članico, „katere pristojni organ soglaša s posredovanjem sodbe in potrdila“.

40. Povedano drugače, v prvih dveh primerih nastane obveznost priznanja sodbe in izvršitve zadevne kazenske sankcije, v tretjem primeru pa je potrebno soglasje, ki je lahko podano ali ne.[19] Ta tretji primer zato sam po sebi ne pomeni obveznosti ugoditve zahtevi, ki je poslana v ta namen.

41. Predložitvena odločba vsebuje pojasnila, da je M. D. državljan odreditvene države članice in prebivalec izvršitvene države. Te informacije kažejo na to, da ni (tudi) državljan zadnjenavedene, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče. Menim pa, da razlikovanje iz člena 4(1) Okvirnega sklepa 2008/909 nikakor ni več upoštevno, kadar je zahteva za priznanje podana po zavrnitvi izvršitve ENP v smislu člena 4(6) Okvirnega sklepa o ENP. Kot je že bilo poudarjeno, lahko namreč izvršitvena država članica v skladu s to določbo zavrne izvršitev ENP, če se zaveže izvršitvi zadevne kazni.[20]

42. Iz spisa razumem, da gre v postopku v glavni stvari očitno za tak primer[21], kar se na splošno odraža v členu 25 Okvirnega sklepa 2008/909, v skladu s katerim se „določbe [tega instrumenta] smiselno uporabljajo – kolikor so združljive z določbami [Okvirnega sklepa o ENP] – za izvrševanje kazenskih sankcij v primerih, ko se država članica zaveže k izvršitvi kazenske sankcije v primerih iz člena 4(6) [Okvirnega sklepa o ENP]“.

43. Menim, da če bi bilo izvršitveni državi članici dovoljeno, da na podlag člena 4(1)(c) Okvirnega sklepa 2008/909 zavrne priznanje sodbe, potem ko je zavrnila izvršitev ENP na podlagi člena 4(6) Okvirnega sklepa o ENP, bi to privedlo do položaja, ki ni združljiv z zadnjenavedenim instrumentom.[22] Zato menim, da v primeru, da je zahteva za priznanje in izvršitev podana v navedenem konkretnem okviru, ni prostora za prosto presojo, tudi če bi bil obravnavani položaj sicer zajet s primerom, ki dopušča polje proste presoje, iz člena 4(1)(c) Okvirnega sklepa 2008/909.[23]

44. V navedenih okoliščinah je treba to, ali se zgoraj navedeni nenapisani in izjemni razlog uporablja za ta instrument in pod kakšnimi pogoji, podrobneje preučiti.

[19] Kot je pojasnjeno tudi v obvestilu Komisije – Priročnik o premestitvi obsojenih oseb in zapornih kaznih v Evropski uniji (UL 2019, C 403, str. 2) (v nadaljevanju: Priročnik o premestitvi), točki 2.3.4 in 2.5. Vendar lahko države članice v skladu s členom 4(7) Okvirnega sklepa 2008/909 v primerih, opisanih v tej določbi, opustijo zahtevo po njihovem soglasju.

[20] Glej zgoraj opombo 5. Cilj navedene določbe Okvirnega sklepa o ENP je namreč enak namenu Okvirnega sklepa 2008/909, ki je izražen v členu 3(1) tega sklepa, in sicer olajšati ponovno vključitev obsojenih oseb v družbo. Glej sodbo z dne 13. decembra 2018, Sut (C-514/17, EU:C:2018:1016, točka 33 in navedena sodna praksa).

[21] Glej točko 11 teh sklepnih predlogov in opombo 5.

[22] To razlago potrjuje zgradba standardnega obrazca iz Priloge I k Okvirnemu sklepu 2008/909, ki ga je treba posredovati izvršitveni državi članici skupaj s sodbo, ki jo je treba priznati. V „razdelku“ (g) tega obrazca mora odreditveni organ označiti, kateri od primerov iz člena 4(1) Okvirnega sklepa 2008/909, kot so opisani v točki 39 teh sklepnih predlogov, se uporablja. Navedeno je tudi, da taka označba ni potrebna, kadar odreditveni organ potrdi – tako da „obkljuka“ razdelek (f) – da zahteva pomni nadaljnje ukrepanje v zvezi s položajem, ki spada na področje uporabe člena 4(6) Okvirnega sklepa o ENP.

[23] Glej točko 39 teh sklepnih predlogov.

2. Uporaba nenapisanega razloga za izjemno zavrnitev izvršitve ENP za Okvirni sklep 2008/909

45. Presojo tega vprašanja bom začel tako, da bom spomnil na svojo predhodno ugotovitev, da je Okvirni sklep 2008/909 – kot Okvirni sklep o ENP – instrument v okviru območja svobode, varnosti in pravice.

46. Drugič, kot je že bilo ugotovljeno, ta sklep, tako kot Okvirni sklep o ENP, temelji na načelu vzajemnega priznavanja, ki izhaja iz medsebojnega zaupanja, ki bi ga morale imeti države članice v pravne sisteme ena druge. To medsebojno zaupanje zahteva, da države članice, razen v izrednih okoliščinah, štejejo, da vse druge države članice spoštujejo pravo Unije in temeljne pravice, priznane s pravom Unije. [24]

47. Tretjič, kadar je s tem instrumentom izvršitvenemu organu naložena obveznost, da prizna sodbo in izvrši kazen, je zato treba zahtevi v zvezi s tem v skladu s členom 8(1) Okvirnega sklepa 2008/909 praviloma ugoditi, razen v primeru razlogov za zavrnitev, ki so izčrpno navedeni v členu 9(1) tega instrumenta. [25] Kot razumem, se v postopku v glavni stvari ne uporablja noben od teh razlogov. [26]

48. Vendar medsebojno zaupanje, kot je bilo navedeno, ne pomeni slepega zaupanja. [27] Pravo Unije je treba vedno razlagati v skladu z Listino, da se preprečijo položaji, v katerih bi njegova uporaba pripeljala do resnične nevarnosti kršitve temeljnih pravic, ki so z njim zagotovljene, ali, kolikor je to upoštevno v obravnavani zadevi, v katerih bi njegova uporaba dopuščala nekatere položaje, v katerih se je taka kršitev že zgodila. Ta zamisel je zajeta v klavzuli o „temeljnih pravicah“ iz člena 3(4) Okvirnega sklepa 2008/909, ki tako kot člen 1(3) Okvirnega sklepa o ENP določa, da ta sklep ne spreminja obveznosti, ki izhajajo iz spoštovanja temeljnih pravic in temeljnih pravnih načel iz člena 6 PEU. [28]

49. Iz sodne prakse Sodišča, navedene v prehodnem oddelku teh sklepnih predlogov, izhaja, da če bi izvršitev ENP pripeljala do izvršitve kazni, ki je bila sprejeta v kazenskem postopku, na katerega so vplivale sistemske ali splošne pomanjkljivosti v zvezi z neodvisnostjo sodstva odreditvene države članice, in ki je zato občutno vplival na obravnavo zadevne kazenske zadeve, bi to pomenilo dopustitev kršitve pravice zadevne osebe do poštenega sojenja. [29]

50. Glede na to, da se Okvirni sklep 2008/909 in Okvirni sklep o ENP uporabljata na enaki podlagi medsebojnega zaupanja in vzajemnega priznavanja, ki lahko vodita k učinkoviti izvršitvi kazni odvzema prostosti, menim, da se mora nenapisani razlog za izjemno zavrnitev zahteve

[24] Glej opombi 8 in 9 teh sklepnih predlogov.

[25] Povedano drugače, medtem ko je obveznost izvršitve pravilo, je odločitev o neizvršitvi izjema. V zvezi z Okvirnim sklepom o ENP glej nazadnje sodbo z dne 23. marca 2023, LU in PH (Preklic pogojne obsodbe) (C-514/21 in C-515/21, EU:C:2023:235, v nadaljevanju: sodba LU in PH, točki 47 in 77 ter navedena sodna praksa).

[26] Kolikor razumem, to, da je sojenje M. D. potekalo v *nenavzočnosti*, ni bilo pomembno, ko so se nemški organi odločili, da ne bodo izvršili ENP, niti ni pomembno za obravnavano zadevo glede na pogoje, pod katerimi je mogoče priznanje sodbe in izvršitev kazenske sankcije v takem položaju zavrniti v skladu s členom 9(1)(i) Okvirnega sklepa 2008/909.

[27] Glej Lenaerts, K., „La vie après l'avis: exploring the principle of mutual (yet not blind) trust“, *Common Market Law Review*, zvezek 54, št. 3, 2017, str. od 805 do 840, ter Mitsilegas, V., „Mutual Recognition and Fundamental Rights in EU Criminal Law“, v: Iglesias Sánchez, S., in González Pascual, M., *Fundamental Rights in the EU Area of Freedom, Security and Justice*, Cambridge University Press, 2021, str. od 253 do 271, zlasti str. 270 in 271.

[28] Glej tudi uvodno izjavo 13 Okvirnega sklepa 2008/909.

[29] Glej v tem smislu sodbi Openbaar Ministerie (Z zakonom ustanovljeno sodišče v odreditveni državi članici), točke 83, 86 in 102, in Openbaar Ministerie (Neodvisnost odreditvenega pravosodnega organa), točka 68.

pristojnega organa druge države članice uporabljati za oba navedena instrumenta. Pri uporabi obeh instrumentov namreč lahko nastane položaj, v katerem je treba preprečiti negativne posledice, ki so na splošno opisane v prejšnji točki.

51. Poleg tega zaradi podobnosti temeljnih značilnosti navedenih instrumentov menim, da se zadevni nenapisani razlog mora uporabiti pod enakimi pogoji ne glede na to, za katerega od teh instrumentov gre. To pomeni, da mora uporaba tega razloga – kot predlagata nizozemska in poljska vlada, pa tudi Komisija – temeljiti na istem dvofaznem preizkusu, ki ga je Sodišče izoblikovalo v okviru Okvirnega sklepa o ENP. Podobno kot je v zvezi s tem ugotovilo Sodišče, namreč menim, da zgolj dejstvo, da obstajajo sistemske ali splošne pomanjkljivosti, ne glede na to, kako resne so, ne vpliva nujno na vse odločitve, ki jih morda morajo sprejeti zadevna sodišča države članice v vsakem posameznem primeru. [30]

52. Zato je v skladu z Okvirnim sklepom o ENP potrebna druga, individualizirana faza preizkusa, ki je iz istega razloga potrebna tudi v okviru Okvirnega sklepa 2008/909.

53. Na to ugotovitev po mojem mnenju ne vpliva niti sodba Sodišča OG in PI (Državni tožilstvi v Lübecku in Zwickauu) [31] niti to, da v Okvirnem sklepu 2008/909 ni določbe, ki bi ustrezala uvodni izjavi 10 Okvirnega sklepa o ENP. Predložitveno sodišče se sklicuje na oba navedena elementa v podporo svojemu stališču, da je dovolj uporabiti prvo fazo preizkusa.

54. Kar zadeva, prvič, sodbo OG in PI (Državni tožilstvi v Lübecku in Zwickauu), je Sodišče v tej sodbi pojasnilo, povedano na kratko, katere zahteve mora izpolnjevati „odreditveni pravosodni organ“ v smislu Okvirnega sklepa o ENP, da ga je mogoče šteti za „neodvisen“ in da torej lahko izdaja ENP, ki lahko imajo pravne učinke, ki so jim pripisani s pravom Unije. Državni tožilstvi, ki sta se obravnavali v navedenih zadevah, nista izpolnjevali teh zahtev, zaradi česar jima je bil odvzet status „odreditvenega pravosodnega organa“ v smislu Okvirnega sklepa o ENP.

55. Sodišču je bilo kot odziv na to sodbo postavljeno vprašanje, ali ugotovitev, do katere je prišlo v tej zadevi, pomeni, da kadar so ugotovljene sistemske ali splošne pomanjkljivosti glede neodvisnosti sodstva, te pomanjkljivosti pomenijo, da *vsa* sodišča države članice, v kateri so bile ugotovljene pomanjkljivosti, izgubijo status „odreditvenega pravosodnega organa“, izvršitveni organ pa je potemtakem oproščen obveznosti izvedbe druge faze preizkusa, na kateri temelji uporaba nenapisanega razloga za izjemno zavrnitev izvršitve ENP. [32]

56. Sodišče je odgovorilo nikalno. Pojasnilo je, da ugotovitev, do katere je prišlo v sodbi OG in PI (Javni tožilstvi v Lübecku in Zwickauu), ni temeljila na sistemskih ali splošnih pomanjkljivostih zadevnega nacionalnega sistema, temveč na dejstvu, da sta bili javni tožilstvi, ki sta bili obravnavani v navedenem primeru, podrejeni izvršilni oblasti, ki jima je lahko dajala navodila, ali naj v danem primeru izdata ENP ali ne. [33]

57. Nasprotno pa gre v položajih, ki pripeljejo do izoblikovanja nenapisanega razloga za izjemno zavrnitev izvršitve ENP, za scenarij, v katerem je ENP izdalo *sodišče*, o katerega strukturni neodvisnosti od izvršilne oblasti na prvi pogled ni mogoče dvomiti ravno zato, ker gre za sodišče in ne za državno tožilstvo. Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je to predpostavko mogoče preizkušati samo v izjemnem položaju sistemskih ali splošnih pomanjkljivosti pravosodnega

30 Glej na primer sodbo Openbaar Ministerie (Neodvisnost odreditvenega pravosodnega organa), točka 42.

31 Sodba z dne 27. maja 2019, OG in PI (Državni tožilstvi v Lübecku in Zwickauu) (C-508/18 in C-82/19 PPU, EU:C:2019:456).

32 Sodba Openbaar Ministerie (Neodvisnost odreditvenega pravosodnega organa), točka 33.

33 Sodba Openbaar Ministerie (Neodvisnost odreditvenega pravosodnega organa), točki 48 in 50.

sistema kot takega, ki vzbujajo dvome glede tega, kako sodišča, ki so del tega sistema, *dejansko* delujejo. Ker pa lahko take sistemske ali splošne pomanjkljivosti znotraj zadevnega sodstva učinkujejo različno, je treba dokazati ne le, da obstajajo (prva faza), temveč tudi, da lahko vplivajo ali so že vplivale na konkretni obravnavani primer (druga faza).

58. Enako razlogovanje je treba po mojem mnenju uporabiti v okviru Okvirnega sklepa 2008/909. Uporaba tega instrumenta temelji na vzajemnem priznavanju sodb, ki jih izdajo sodišča držav članic, o katerih neodvisnosti, razen v izrednih okoliščinah, ni mogoče dvomiti. Ker imajo lahko te izredne okoliščine, kot je bilo že ugotovljeno, različen učinek znotraj sodstva odreditvene države članice, v kateri so bile ugotovljene pomanjkljivosti, je treba preučiti njihove konkretne posledice za posamezen primer.

59. Drugič in nasprotno od tega, kar meni predložitveno sodišče, dejstvo, da Okvirni sklep 2008/909 ne vsebuje določbe, ki bi ustrezala uvodni izjavi 10 Okvirnega sklepa o ENP, ne vpliva na ugotovitev glede uporabe *obeh* faz preizkusa. V tej uvodni izjavi je navedeno, da se izvajanje mehanizma ENP „lahko zaustavi [odloži] samo v primeru resnih in nenehnih kršitev načel iz člena [2 PEU]“ ene od držav članic“ ter v skladu s postopkom iz člena 7 PEU.

60. Drži, da se je Sodišče v sodbi Minister for Justice and Equality (Pomanjkljivosti v pravosodnem sistemu) oprlo na to uvodno izjavo, ko je navedlo, da druge faze preizkusa ni treba izvesti, če bi Svet po koncu postopka iz člena 7(2) PEU odložil uporabo Okvirnega sklepa o ENP glede dane države članice. [34]

61. Vendar iz tega ne izhaja, da če določbe, ki se nanaša na navedeni postopek, v Okvirnem sklepu 2008/909 ni, to pomeni, da je mogoče ta postopek nadomestiti z odločbo nacionalnega sodišča.

62. V zvezi z Okvirnim sklepom o ENP je Sodišče zelo jasno navedlo, da bi neuporaba druge faze preizkusa pripeljala do (nesprejemljive) splošne izključitve uporabe načela medsebojnega zaupanja in vzajemnega priznavanja za odločbe, ki jih sprejmejo sodišča dane države članice. [35]

63. Menim, da za Okvirni sklep 2008/909 velja enaka ugotovitev. Kot sta načeloma prav tako ugotovili nizozemska in poljska vlada, pa tudi Komisija, to, da v takem aktu sekundarnega prava ni izrecnega sklicevanja na mehanizem mirovanja, ki je določen v členu 7(2) PEU, ne spremeni dejstva, da lahko *splošni* odlog njegove uporabe za dano državo članico izhaja samo iz navedenega mehanizma.

64. Nazadnje, kar zadeva negotovost predložitvenega sodišča glede tega, ali bi morala prvo fazo preizkusa izvesti nacionalna sodišča ali pa gre za razlago prava Unije, za katero je pristojno Sodišče, se glede pomena te določitve povsem strinjam s predložitvenim sodiščem. Kar pa zadeva predlog predložitvenega sodišča (kot se odraža v besedilu četrtega vprašanja za predhodno odločanje) [36], da bi bilo treba to določiti enotno, da bi preprečili pravno negotovost znotraj Evropske unije, ugotavljam, da lahko taka enotna določitev izhaja samo iz postopka, ki temelji na členu 7(2) PEU, ki je naveden zgoraj in ki posledično privede do odloga uporabe zadevnega instrumenta za dano državo članico. Če take določitve ni, se še naprej uporablja Okvirni sklep

[34] Sodba Minister for Justice and Equality (Pomanjkljivosti pravosodnega sistema), točke od 70 do 72.

[35] Glej v tem smislu sodbo Openbaar Ministerie (Neodvisnost odreditvenega pravosodnega organa), točka 43.

[36] Ugotavljam, da je četrto vprašanje postavljeno zgolj podredno, in sicer v primeru, da bi Sodišče na prvo in drugo vprašanje odgovorilo v smislu, da izvršitveni organ ne more zavrniti priznanja in izvršitve zahteve (samo) s sklicevanjem na obstoj sistemskih ali splošnih pomanjkljivosti (ker – kot razumem razlogovanje predložitvenega sodišča – bi to presojo moralo opraviti Sodišče, in ne nacionalno sodišče).

2008/909. Kot rečeno, iz zgoraj navedenih razlogov menim, da klavzula o temeljnih pravicah iz člena 3(4) tega sklepa izvršitvenemu organu omogoča in mu dejansko nalaga, da prepreči dopuščanje predhodne kršitve temeljne pravice do poštenega sojenja, tako da izjemoma zavrne priznanje sodbe in izvršitev kazni pod pogoji, ki so navedeni zgoraj v teh sklepnih predlogih.

65. V zvezi s tem prav tako ugotavljam, da medtem ko je v zvezi z vprašanjem, ali je nenapisani razlog za izjemno zavrnitev izvršitve ENP, kot tudi pogoje, pod katerimi se uporablja, mogoče prenesti na Okvirni sklep 2008/909, potrebna razlaga prava Unije, ki jo lahko zagotovi Sodišče v odgovoru na vprašanje, ki mu je predloženo na podlagi člena 267 PDEU, pa je določitev, ali je treba navedeni razlog uveljavljati v dani zadevi, odvisna od dejanskih okoliščin obravnavane zadeve in pomeni vprašanje uporabe prava Unije, za katero je pristojno izključno nacionalno sodišče.[37] To drži ne le za drugo fazo preizkusa, ki se nanaša na konkretne okoliščine dane zadeve, temveč tudi za prvo fazo, ki se nanaša na ugotovitev obstoja splošnih ali sistemskih pomanjkljivosti, kar zadeva, v obravnavani zadevi, sodstvo odreditvene države članice. V skladu s to začetno predpostavko sodna praksa v zvezi z Okvirnim sklepom o ENP, na katero sem se skliceval v teh sklepnih predlogih, nacionalnemu sodišču zagotavlja smernice v zvezi z dejavniki, ki jih je treba upoštevati v ta namen.[38]

66. Ob upoštevanju zgornje analize torej ugotavljam, da je treba člen 3(4) Okvirnega sklepa 2008/909 razlagati tako, da izvršitveni organ v položajih, v katerih mu je s tem instrumentom naložena obveznost, da prizna sodbo in izvrši kazen, in v katerih, *prvič*, ima ta organ dokaze o sistemskih ali splošnih pomanjkljivostih v zvezi z neodvisnostjo sodstva v odreditveni državi članici, lahko zavrne tako priznanje in izvršitev samo, če, *drugič*, ugotovi, da je v konkretnih okoliščinah zadeve mogoče utemeljeno domnevati, med drugim glede na upoštevne informacije, ki jih je predložila zadevna obsojena oseba in ki se nanašajo na način, kako se je obravnavala njena kazenska zadeva, da je bila temeljna pravica te osebe do poštenega sojenja, kot je določena v členu 47, drugi odstavek, Listine, kršena.

D. Uporaba ustreznega časovnega okvira

67. Ugotoviti je treba še, kateri je upoštevni trenutek, glede na katerega je treba preučiti uporabo zgoraj navedenega nenapisanega razloga in za katerega bi bilo treba izvesti dvofazni preizkus, o katerem se razpravlja v obravnavani zadevi.

68. V okoliščinah zadeve iz postopka v glavni stvari se konkretno postavlja vprašanje, ali je to trenutek, ko je, *prvič*, bila izdana prvotna sodba, s katero je bila M. D. izrečena kazen odvzema prostosti, ali pa bi to lahko bil tudi, *drugič*, trenutek, ko je bila odložitev izvršitve te kazni preklicana, ali pa to vključuje, *tretjič*, trenutek, ko predložitveno sodišče odloča o zahtevi za izvršitev zadevne kazni.

69. Ugotavljam, da v zvezi z upoštevnostjo *prvega* trenutka, ki ga je opredelilo predložitveno sodišče, ni nobenih posebnih pomislekov. Kot razumem, je bila takrat M. D., po sojenju, v katerem se je presojalo o njegovi krivdi, izrečena zadevna kazen odvzema prostosti. V takem postopku morajo biti jasno zagotovljena ustrezna procesna jamstva, vključno s pravico do poštenega sojenja iz člena 47, drugi odstavek, Listine, ki je predmet postopka v glavni stvari. Kot

[37] Glej sodbo z dne 16. novembra 2021, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi* (od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, točka 75 in navedena sodna praksa) in, v tem smislu, sodbo z dne 6. oktobra 2021, Consorzio Italian Management in Catania Multiservizi (C-561/19, EU:C:2021:799, točka 35 in navedena sodna praksa).

[38] Glej na primer sodbo Openbaar Ministerie (Z zakonom ustanovljeno sodišče v odreditveni državi članici) (točke od 78 do 80 in navedena sodna praksa).

trdita tudi Komisija in poljska vlada, mora biti zato uporaba nenapisanega razloga, ki jo preučuje predložitveno sodišče, logično povezana s položajem v odreditveni državi članici v času tega postopka, da se ugotovi, ali je ta potekal v okoliščinah sistemskih ali splošnih pomanjkljivosti, ki so vplivale na neodvisnost sodstva odreditvene države članice, in ali so te pomanjkljivosti poleg tega občutno vplivale na temeljno pravico M. D. do poštenega sojenja.

70. Če bi nacionalno sodišče menilo, da je odgovor, dobljen z dvofaznim preizkusom, pritrdilen, menim – kot navaja tudi Komisija – da je preizkus morebitnih kasnejših odločb, izdanih po prvotni sodbi, odveč, ker je možnost njihovega priznanja in izvršitve odvisna od možnosti priznanja in izvršitve prvotne sodbe.

71. Če pa bi po opravljeni presoji prvotne sodbe še vedno obstajala možnost za njeno priznanje in izvršitev, se postavlja vprašanje, ali je zadevni nenapisani razlog mogoče uporabiti tudi za položaj v odreditveni državi članici v času sprejetja sklepa o preklicu (*drugi* trenutek, ki je naveden zgoraj v točki 68 teh sklepnih predlogov).

72. Glede tega se mnenji poljske vlade in Komisije razlikujeta. Medtem ko Komisija meni, da je navedeni trenutek upošteven (čeprav podredno, kar sem pojasnil zgoraj v točkah 70 in 71), poljska vlada trdi nasprotno.

73. Načeloma se strinjam s Komisijo, čeprav bom navedeno ugotovitev v nadaljevanju podrobneje dodelal.

74. Poljska vlada v utemeljitev svoje trditve v zvezi z neupoštevnostjo drugega zgoraj opredeljenega trenutka navaja, da sklep o preklicu ne ustreza opredelitvi „sodbe“ v smislu člena 1(a) Okvirnega sklepa 2008/909 in zato ne spada na področje uporabe tega instrumenta.

75. V zvezi s tem drži, da se Okvirni sklep 2008/909 v skladu s členom 3(3) tega sklepa uporablja „le za priznavanje sodb […] v smislu [tega okvirnega sklepa]“. V členu 1(a) tega sklepa je „sodba“ opredeljena kot „pravnomočn[a] odločb[a] ali nalog sodišča države [članice] izdajateljice, s katerim je izrečena kazenska sankcija za fizično osebo“. Drži tudi, da je bila obravnavana kazenska sankcija M. D. izrečena s prvotno sodbo, medtem ko je bila s poznejšim sklepom „zgolj“ preklicana prvotna odložitev njene izvršitve.

76. Vendar ta ugotovitev po mojem mnenju ne pomeni, da ta sklep ni upošteven za izvajanje Okvirnega sklepa 2008/909.

77. Strinjam se s Komisijo, da bi v obravnavani zadevi prvotna sodba konkretno uporabo ureditve priznanja iz Okvirnega sklepa 2008/909 lahko omogočila šele po tem, ko je bila prvotna odložitev izvršitve kazni preklicana z zadevnim sklepom, ker M. D. pred sprejetjem tega sklepa še ni bilo treba začeti prestajati kazni, ki mu je bila izrečena. Obveznost izvršitvenega organa, da izvrši izrečeno kazen, torej načeloma nastane na podlagi navedenega sklepa (ki se upošteva skupaj s prvotno sodbo) in ko so izpolnjeni pogoji, ki se uporabljajo. Menim, da je to dovolj, da se vsaj v tej fazi analize ne izključi upoštevnost drugega trenutka, ki je opredeljen zgoraj v točki 68 za preučitev nenapisanega razloga za izjemno zavrnitev odobritve zahteve, podane na podlagi Okvirnega sklepa 2008/909.

78. Poljska vlada pa trdi tudi, da upoštevanje okoliščin v odreditveni državi članici v takem trenutku ni upoštevno, ker sklep o preklicu ni spremenil niti narave niti obsega izrečene kazni. Upoštevanje položaja naj bi bilo skratka odveč. Poljska vlada je dodatno pojasnila, da je v skladu

z nacionalnimi določbami, ki se uporabljajo, preklic pogojne obsodbe obvezen, kadar zadevna oseba med preizkusno dobo stori naklepno kaznivo dejanje,[39] in da nacionalno sodišče v takem položaju nima polja proste presoje in mora odlog izvršitve kazni preklicati.

79. Ugotavljam, da je bilo Sodišče z dokaj podobnim položajem soočeno v sodbi Ardic.[40] V tej zadevi je bila odložitev izvršitve kazni odvzema prostosti preklicana, ker zadevna oseba ni spoštovala pogojev preizkusne dobe. Navedena oseba je bila navzoča na sojenju, ki se je zaključilo s sodbo, s katero je bila izrečena kazen odvzema prostosti, ni pa se udeležila poznejšega postopka, v katerem je bila preklicana odložitev izvršitve te kazni. V teh okoliščinah je bilo Sodišče pozvano, naj ugotovi, ali je nenavzočnost zadevne osebe v postopku, v katerem je bila izdana navedena poznejša odločba o preklicu, pod nekaterimi pogoji lahko razlog za zavrnitev izvršitve ENP iz člena 4a(1) Okvirnega sklepa o ENP.

80. Sodišče je odgovorilo nikalno in pojasnilo, da se navedeni razlog za zavrnitev lahko upošteva samo v zvezi z odločbo, izdano v postopku (ki je potekal v *nenavzočnosti*), ter s katero je pravnomočno odločeno o krivdi in glede na okoliščine primera o kazni odvzema prostosti. Nasprotno pa se navedeni razlog ne nanaša na odločbe o izvršitvi ali uporabi kazni odvzema prostosti, razen kadar se z njimi spremeni narava ali obseg te kazni in je imel organ, ki jih je izdal, glede tega polje proste presoje.[41]

81. Iz spisa zadeve izhaja, da sklep o preklicu, ki se obravnava v tej zadevi, ni spremenil niti narave niti obsega izrečene kazni. Poleg tega je poljska vlada pojasnila, da nacionalno sodišče ni imelo polja proste presoje glede tega, ali naj ga izda ali ne, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.

82. Vendar menim, da iz teh elementov ne izhaja, da okoliščine v odreditveni državi članici, ki so povzročile navedeni preklic, postanejo nujno neupoštevne za ugotavljanje, ali se v tej zadevi uporablja nenapisani razlog za izjemno zavrnitev priznanja sodbe in izvršitev kazni. Razlog za to je, da lahko zadevna oseba predloži konkretne elemente, ki kažejo na to, da je odločilna okoliščina, ki je privedla do preklica odloga izvršitve kazni, oprijemljiva posledica splošnih ali sistemskih pomanjkljivostih, ki so navedene zgoraj.

83. Vendar predlog za sprejetje predhodne odločbe ne vsebuje takih konkretnih elementov, niti ni v njem natančno pojasnjeno, katera je bila odločilna okoliščina, ki je privedla do sprejetja zadevnega sklepa o preklicu.

84. V zvezi s tem so lahko razlogi, ki privedejo do odločitve o preklicu odloga izvršitve kazni odvzema prostosti, različni in so odvisni od nacionalnega prava, ki se uporabi. Kolikor razumem, iz pojasnila poljske vlade, kot je opisano zgoraj v točki 78, izhaja, da je sprejetje sklepa o preklicu, kakršen se obravnava v tej zadevi, samodejna posledica storitve novega (naklepnega) kaznivega dejanja.

85. V teh okoliščinah, če bi se ugotovilo, da bi do preklica zadevnega odloga prišlo samodejno na podlagi nove obsodbe M. D., menim – kot načeloma trdi tudi Komisija – da okoliščine, v katerih je prišlo do te obsodbe (in torej trenutek te nove obsodbe) postanejo upoštevne za podredno uporabo zadevnega nenapisanega in izjemnega razloga, kadar dokazi, ki so predloženi izvršitvenemu organu, zahtevajo tak pristop.

[39] Po navedbah poljske vlade to izhaja iz člena 75 ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (zakon z dne 6. junija 1997 o kazenskem zakoniku).

[40] Sodba z dne 22. decembra 2017, Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, v nadaljevanju: sodba Ardic).

[41] Glej tudi sodbo v zadevi LU in PH, točka 53.

86. Če bi se namreč ugotovilo, da so sistemske ali splošne pomanjkljivosti pravosodnega sistema odreditvene države članice, občutno vplivale na pravico zadevne osebe do poštenega sojenja v novem postopku, v katerem je bila spoznana za krivo novega kaznivega dejanja, bo ta ugotovitev nujno upoštevna za presojo poznejšega preklica za namene ureditve priznanja in izvršitve na podlagi Okvirnega sklepa 2008/909. Razlog za to je ta, da brez take nove obsodbe ne bi prišlo do preklica odloga izvršitve kazni. [42]

87. Nasprotno, kar zadeva, končno, *tretji trenutek*, ki je naveden zgoraj v točki 68, in sicer trenutek, ko izvršitveni organ odloča o priznanju sodbe in izvršitvi kazni, tako kot poljska vlada in Komisija ne vidim, zakaj bi bil upošteven za namene uporabe zadevnega nenapisanega razloga, glede na to, da takratne razmere v odreditveni državi članici ne morejo retroaktivno vplivati na kazenski postopek, ki se je takrat že zaključil. [43]

88. Ob upoštevanju zgornje analize ugotavljam, da bi bilo treba, kadar se zahteva za priznanje in izvršitev iz Okvirnega sklepa 2008/909 nanaša na sodbo, s katero je bila izrečena kazen odvzema prostosti in katere izvršitev, ki je bila sprva odložena, pozneje pa odrejena – ne da bi se spremenila narava ali obseg navedene kazni – razmisliti o uporabi nenapisanega razloga za izjemno zavrnitev priznanja sodbe in izvršitve kazenske sankcije, kot je opisano zgoraj v točki 66 teh sklepnih predlogov, ter opraviti dvofazni preizkus, na katerem temelji, glede na trenutek, ko je bila izdana prvotna sodba, s katero je bila izrečena kazen odvzema prostosti. Če ta preizkus ne privede do ugotovitve, da je treba priznanje in izvršitev zavrniti, je treba isti preizkus – kadar dokazi pred organom izvršitvene države članice zahtevajo tak pristop – opraviti glede na trenutek, ko je nastala odločilna okoliščina, zaradi katere je prišlo do preklica izvršitve kazni.

V. Predlog

89. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je postavilo Landgericht Aachen (deželno sodišče v Aachnu, Nemčija), odgovori:

Člen 3(4) Okvirnega sklepa Sveta 2008/909/PNZ z dne 27. novembra 2008 o uporabi načela vzajemnega priznavanja sodb v kazenskih zadevah, s katerimi so izrečene zaporne kazni ali ukrepi, ki vključujejo odvzem prostosti, za namen njihovega izvrševanja v Evropski uniji

je treba razlagati tako, da izvršitveni organ v položajih, v katerih mu je s tem okvirnim sklepom naložena obveznost, da prizna sodbo in izvrši kazensko sankcijo, in v katerih, *prvič*, ima ta organ dokaze o sistemskih ali splošnih pomanjkljivostih v zvezi z neodvisnostjo sodstva v odreditveni državi članici, lahko zavrne tako priznanje in izvršitev samo, kadar, *drugič*, ugotovi, da je v konkretnih okoliščinah obravnavane zadeve mogoče utemeljeno domnevati, med drugim glede na upoštevne informacije, ki jih je predložila zadevna obsojena oseba in ki se nanašajo na način, kako je bila njena kazenska zadeva obravnavana, da je bila temeljna pravica te osebe do poštenega sojenja, kot je določena v členu 47, drugi odstavek, Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, kršena.

[42] Glej tudi po analogiji sodbo v zadevi LU in PH, točke od 65 do 68 in 70, v kateri je bilo odločeno, da je kazenska obsodba, izrečena v *nenavzočnosti* in brez katere odlog kazni odvzema prostosti, za izvršitev katere je bil v tisti zadevi izdan ENP, ne bi bil preklican, del „sojenja, ki se je zaključilo z odločbo“ v smislu člena 4a(1) Okvirnega sklepa o ENP.

[43] Naj dodam, da Okvirni sklep 2008/909 v nasprotju z ureditvijo iz Okvirnega sklepa o ENP nima za posledico premestitve obsojene osebe *iz izvršitvene države članice v odreditveno, temveč nasprotno*, ali pa sploh nima za posledico premestitve, kadar je zadevna oseba, kot je M. D., že v izvršitveni državi članici.

Kadar se zahteva za priznanje sodbe in izvršitev kazni iz Okvirnega sklepa 2008/909 nanaša na sodbo, s katero je bila izrečena kazen odvzema prostosti in katere izvršitev, ki je bila sprva odložena, pozneje pa odrejena – ne da bi se spremenila narava ali obseg navedene kazni – je treba opraviti zgoraj navedeni dvofazni preizkus glede na trenutek, ko je bila izdana prvotna sodba, s katero je bila izrečena kazen odvzema prostosti. Če navedeni preizkus ne privede do ugotovitve, da je treba priznanje in izvršitev zavrniti, je treba isti preizkus – kadar dokazi pred organom izvršitvene države članice zahtevajo tak pristop – opraviti glede na trenutek, ko je nastala odločilna okoliščina, zaradi katere je prišlo do preklica izvršitve kazni.